

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 12-ej do 2-ej po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1 — 2.

Warunki prenumeraty: Rocznie—12 mk., półrocznie—6 mk., kwartalnie—3 mk. miesięcznie — 1 mk. Za przesyłką pocztową i odnośzenia do domu 20 f. miesięcznie. Zmiana adresu — 20 fen.

Ceny ogłoszeń: Na 4-ej stronie za wiersz drobnego druku—25 fen., nekrologi—60 fen. Ogłoszenia drobne za wyraz—5 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja «Dziennika Wileńskiego» do godz. 4 po poł. Po godz. 4-ej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki zawierzenia przyjmuje drukarnia ks. A. Ruthowskiego, ul. Botaniczna № 7.

Numer pojedynczy kosztuje 10 fenigów.

Gazeta wychodzi codziennie — z wyjątkiem dni poświęconych.

PIOTR POPLAWSKI

powstaniec z 63 r.,

zmarł d. 16-go sierpnia 1916 r. w Wołczynkach.

Cześć Jego pamięci!

TELEGRAMY.

(W. T. B.)

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 8 września

FRONT ZACHODNI.

Nad Sommą, na północ od niej, trwa ciągle poważna działalność artylerji.

Na południe od rzeki rozpoczęła się po południu ponownie walka piechoty. Atakujący zostali odparci z dużymi stratami.

Na zachód od Berny pojedyncze części okopu pozostały w ręku nieprzyjaciela.

Na prawo od Mozy, jak dodatkowo komunikują, podczas walk, które się odbywały przedwczoraj, został utracony teren na północo-wschód od fortu Souville. W dalszym ciągu trwa po obu stronach gwałtowny ogień działowy.

FRONT WSCHODNI

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Nie zaszło nic nowego.

Front wojsk generała - kawalerji arcyksięcia Karola.

Nad Złotą Lipą, na południowo-wschód od Brzeżan i nad Najarawką nie powiodły się wielokrotne ataki rosyjskie, powodując u nieprzyjaciela znaczne straty.

W Karpatach uwięzczyły się powodzeniem przedsięwzięcia niemieckie, dokonane na południowo-zachód od Zielonej i na zachód od Szipoth.

Na południowo-zachód od Szipoth zostały odparte silne ataki nieprzyjacielskie.

FRONT BAŁKAŃSKI.

Na północ od Dobriczu wojska bułgarskie i tureckie odparły znowu znaczne siły rosyjsko-rumuńskie.

Kwatera główna 9 września

FRONT ZACHODNI.

Ataki piechoty nieprzyjacielskiej w ciągu dnia osłabły. Częściowe angielskie przedsięwzięcie koło lasu Foureaux i nocne ataki francuskie na odcinek Berny-Denicourt nie udały się. Oczyszcziliśmy małe części naszych pozycji, pozostające w ręku nieprzyjaciela.

Walka działowa trwa dalej. Na prawo od Mozy walka na północo-wschód od fortu Souville znowu się ożywiła. Po zmiennych walkach zajęliśmy znowu część utraconego tutaj terenu. W nocy trwał energiczny obustronny ogień działowy od fortu Thiaumont do lasu Chapitre.

FRONT WSCHODNI.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Nic nowego.

Front wojsk gen. kawalerji arcyksięcia Karola.

Prowadzone w dalszym ciągu ataki rosyjskie między Złotą Lipą i Dniestrem wczoraj również nie miały powodzenia. Za pomocą kontrataków oddziały nieprzyjacielskie, które wdarły się do naszych okopów, zostały z nich wyrzucone, a na froncie wojsk ottomańskich wyparte za rosyjskie pozycje wyjściowe. Zdobyto przeszło 1000 jeńców i kilka karabinów maszynowych.

W Karpatach przeciwnik skierował znaczne siły na nasze pozycje górskie ku zachodowi i południowo-zachodowi od Szipoth i Dorna Watra. Na północo-zachód od Capula ustąpiło pod naciskiem.

FRONT BAŁKAŃSKI.

Pod Dobric odparty został nowy atak nieprzyjacielski.

Pierwszy generał-kwaternistrz Ludendorff.

KOM. URZĘD. AUSTR.-WĘGIERSKI.

Wiedeń 8 września.

FRONT WSCHODNI.

Front Rumuński.

Z obu stron drogi Petrosen—Hatszeg od wczoraj popołudniu toczy się walka.

Na zachód od Szik—Szereda, nasze wojska, wskutek przeważającego ataku nieprzyjacielskiego, zostały cofnięte na pasmo górskie Harigita.

Front wojsk generała kawalerji arcyksięcia Karola.

W Karpatach i w Galicji Wschodniej trwają wciąż równie gwałtowne walki, które zwłaszcza na wschód od Halicza są toczony z wielką zaciętością. W tem miejscu nieprzyjaciel trzykrotnie ponawiał swe bezowocne ataki.

Wszystkie pozycje pozostały w naszym posiadaniu.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Sytuacja nie uległa zmianom.

FRONT WŁOSKI.

Na froncie nadbrzeżnym znajdowały się w sferze nieprzerwanego ognia działowego Monte San Gabriele i przełęcz Dal, jak również na froncie — tyrolskim — nasze pozycje na południe od Travignolo i doliny Fleims. Na wschód od Val Morbia podczas udanego przedsięwzięcia pochwytiliśmy 55 jeńców.

FRONT POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

Słabsze oddziały nieprzyjacielskie, które przekroczyły Vojuse, zostały przepędzone znowu na brzeg południowy przez nasze oddziały strażnicze.

Wiedeń (9 września).

FRONT WSCHODNI.

Front Rumuński.

W Karpatach po obu stronach drogi Petroseny—Hatszeg wojska na-

sze odparły nieprzyjaciela o 4 km. wstecz od pierwotnej jego pozycji. Nowy silny atak nieprzyjacielski przeciw prawemu skrzydłu tej grupy spowodował cofnięcie go na poprzednią pozycję.

Kilkakrotne próby nieprzyjaciela, podjęte w celu posunięcia się z piechotą i kawalerją ku wzgórzom na zachód od Szik Szereda, zostały udaremnione. Pozatem sytuacja bez zmiany.

Front wojsk generała - kawalerji arcyksięcia Karola.

Po kilkakrotnych daremnych atakach sił nieprzyjacielskich, na góry ku wschodowi od doliny Szipoth, przeciwnik zajął poszczególne części tego odcinka frontu. Na pozostałych częściach naszego frontu karpackiego panował względny spokój.

W Galicji Wschodniej, na południowo-wschód i południe od Brzeżan, nieprzyjaciel próbował wczoraj znowu przełamać nasze linie. Został on odparty z wielkimi stratami.

Szczególnie należy podnieść mężne zachowanie się walczących w tej okolicy wojsk ottomańskich.

W walkach tych utracił nieprzyjaciel 1000 jeńców i 5 karabinów maszynowych.

Front wojsk generała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Sytuacja bez zmiany.

FRONT WŁOSKI.

Nieprzyjacielski ogień działowy był po południu ożywiony na froncie między Monte Santo i morzem. Na froncie tyrolskim kilka odcinków było również bezskutecznie bombardowanych przez Włochów. Nieprzyjacielskie patrole i oddziały, które w poszczególnych punktach próbowały się posunąć, zostały odparte.

Włoski statek powietrzny zrzucił na Natresina bomby, nie wyrządzając szkód.

FRONT POŁUDNIOWO-WSCHODNI.

Wśród c. i. k. wojsk żadnych zmian nie było.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler
Feldmarszałek-leutnant.

BERLIN (8 bm.) Urzędowi i e. 6 bm. pod Arensburgiem (na wyspie Ezel) nasze hydroplany zaatakowały przy pomocy bomb nieprzyjacielskie morskie siły zbrojne. Koło Zerellotnik nieprzyjacielski został zmuszony do wylądowania.

W nocy z 6 na 7 bm. nasz morski statek napowietrzny zarzucił obficie bombami rosyjską stację lotniczą Rund w zatoce ryskiej i osiągnął dobre rezultaty.

7 bm. rosyjska kanonierka ostrzeliwała bezowocnie północno-kurlandzkie wybrzeża. Hydroplany ścigały ją i zaatakowały przy pomocy bomb.

Tegoż samego dnia został pochwycony na morzu Północnym przez nasze morskie siły zbrojne parowiec holenderski «Niobe», naładowany kontrabandą.

BERLIN (9 bm.) Urzędownie. Jedna z naszych łodzi podwodnych bombardowała pomyślnie granatami miasto i zakłady portowe Mangalsa na rumuńskim wybrzeżu czarnomorskim.

BERLIN (9 bm.) Według «Voss. Ztg.» przedstawiciel bułgarski w Kermekczewie podał interesujące informacje o wystąpieniu Rumunii. Według tych informacji Bułgarzy oddawna wiedzieli, że napad ze strony Rumunii został postanowiony. Ostatecznie wypadki w Rumunii powikłały się wskutek nacisku koalicji, która bardziej z politycznych, niż wojskowych względów ceniła udział Rumunii, w nadziei skłonienia Bułgarji do pokoju separatystycznego. Koalicja była gotowa dać odpowiednie wynagrodzenie Bułgarji za pokój. Bułgarja miała otrzymać linię Enos—Midia—Kawalla i oderwaną w r. 1913 Dobrudżę. Konsul oświadczył w dalszym ciągu, że dłuższa zwłoka w wypowiedzeniu wojny Rumunii przez Bułgarję miała podstawę natury wojskowej.

BERLIN (9 bm.) «B. Z. am Mittag» donosi z Wiednia: Według wiadomości londyńskich Rumunja jest w możności prowadzić wojnę o własnych siłach aż do końca października. Na początku wojny Rumunja ustanowiła konto 800 milionów leńjów.

AMSTERDAM (9 bm.) Według doniesienia «Times'a» personel kolejowy w Atenach i Pireusie zapowiedział sztrajk. Sztrajkujący żądają podniesienia płacy, odpowiednio do drożyzny.

SZTOKHOLM (8 bm.) Szwedzkie biuro tel. donosi: Od dnia dzisiejszego zabroniony jest wywóz wszelkiego rodzaju ryb.

PARYŻ (8 bm.) Wydział gospodarczy izby uchwałił jednogłośnie żądane krydyty na ostatni kwartał 1916 r. w wysokości 8347 milionów franków. Do izby zostanie w dniu 12 września wniesiony nowy projekt prawa o wydaniu nowej pożyczki wojennej.

BERN (9 bm.) «Bund» komunikuje za «Russk. Słow.», że krążownik japoński, «Kasagi», zatonął podczas burzy na wybrzeżu Hokeido. Załoga składała się z 440 ludzi.

Sytuacja wojenna.

Sprawozdawca wojenny «Berl. Tag.», maj. Moraht, pisze w dn. 8 bm.:

W chwili obecnej toczy się decydująca walka aż na trzech punktach rozległego frontu wojennego. Punktami temi są: front Sommy, front między Złotą Lipą i Dniestrem, oraz południowy front rumuński.

Wielka bitwa nad Sommą, w której bierze udział 38 francusko-angielskich dywizji, prowadzona jest z niesłabnącą zaciętością.

Powodzenia nieprzyjaciela są ściśle lokalne i ograniczają się do utraty przez nas części pierwszej linii obronnej.

Front pierwszy, złożony z kilku linii obronnych, w niektórych miejscach został zburzony przez ogień działowy i opuszczony przez nasze wojska. W innych punktach olbrzymie masy piechoty przeciwnika w walce na bliską metę odepchnęły nas w tył. W chwili obecnej nie można sprawdzić, czy komunikaty przeciwnika o jeńcach i zdobyczy są prawdziwe. Na mocy dotychczasowego doświadczenia przewidzieć można, że są one przesadzone.

Zarówno Anglicy, jak Francuzi w sprawozdaniach swoich stwierdzają nadzwyczajny opór, okazywany im przez niemieckie wojska, które walczą w okopach literalnie do ostatniego żołnierza.

Sytuacja w walkach na froncie wschodnim mało się zmieniła.

Należy szczególnie podkreślić fakt, że ataki rosyjskie w okolicy Brześian zostały odparte. Armja Bothmera po dawnemu zamyka drogę do Lwowa. Masom rosyjskim po wielu daremnych atakach udało się w dn. 5-ym września odepchnąć nasz front między Złotą Lipą i Dniestrem. Przesunięcie frontu odbyło się w całkowitym porządku. Ważnego punktu węzłowego — Halicza, Rosjanie jeszcze nie dosięgli. Ataki ich w Karpatach również zostały odparte. Natarcia rosyjskie rozszerzyły się aż do rzeki Dorna, gdzie oddziały rosyjskie złączyły się z wojskami rumuńskimi.

W obydwóch punktach natarcia wojsk niemiecko-bułgarskich na Dobrudżę pozostaliśmy zwycięzcami. Na prawem skrzydle znaczne siły rosyjskie zostały odparte pod Dobricą, przyczem Bułgarzy zajęli w dniu 5 b. m. miasto. Jest to ważny węzeł dróg, prowadzących na północ Dobrudży.

Na lewym skrzydle został zdobyty szturmem ufortyfikowany przyczółek mostowy Tutrakan, broniący bezpośredniej drogi do Bukaresztu. Tylko 60 km. w linii powietrznej dzieli Tutrakan od stolicy Rumunii. Fortyfikacje, położone na południowym brzegu Dunaju, są nowej konstrukcji i odpowiadają wymaganiom nowoczesnej techniki wojennej. Posiadały one forty pancerne i pozycje dla baterji, które w ciągu dwóch lat wojny zostały jeszcze wzmocnione.

Rumuni ponieśli ciężkie straty, bo komunikat urzędowy donosi o 20,000 jeńców z 400 oficerami i przeszło 100 armatami nowej konstrukcji. Ogólne straty Rumunów, łącznie z zabitymi i rannymi, obliczyć należy conajmniej na 80,000 ludzi.

Dalszy rozwój wypadków na tym froncie jest bardzo interesujący.

Dookoła wojny.

Co komunikują Bułgarzy.

Dla ułatwienia naszym czytelnikom orientacji w przebiegu wypadków wojennych w Dobrudży, przytaczamy poniżej ważniejsze dane, zawarte w komunikatach bułgarskiego sztabu generalnego z d. 4 i 3 bm., które nadeszły ze znacznym opóźnieniem.

Komunikat bułgarski z d. 4 bm. donosi mianowicie o posuwających się z zachodu i południa przeciwko Tutrakanowi oddziałach, które odrzuciły wojska rumuńskie za linię fortów tego miasta. Oddział, posuwający się w kierunku Sylistriji, po zadaniu porażki nieprzyjacielowi, przeciął komunikację telegraficzną pomiędzy Tutrakanem i Sylistriją, jak również Sylistriją i Dobriczem.

Wojska bułgarskie, które z września zajęły miasteczko Kurtbunar, 3

września stoczyły 6-godzinną walkę z silnym oddziałem nieprzyjacielskim około wsi Koczinar, która zakończyła się rozproszeniem nieprzyjaciela i wzięciem do niewoli 10 oficerów i 700 żołnierzy (jak o tem już donosił komunikat niemiecki z d. 4 września).

Bułgarski komunikat urzędowy z d. 5 września donosi, iż wojska, nacierające na Tutrakan, zbliżyły się do fortyfikacji tego miasta, przyczem wycieczka Rumunów w kierunku Dajhim została z łatwością odrzucona. Awangarda wojsk, posuwających się w kierunku Sylistriji, dosięgła linii Kapakli — Czataldża — Altakar — Alifak.

W ten sposób izolowaliśmy, oświadcza komunikat, przyczółki mostowe pod Tutrakanem i Sylistriją. Po pomyślnej walce wojska bułgarskie zajęły miasta Dobricz, Bałczyk, Kawarnę i Kaljakę.

Na froncie dunajskim pauzuje spokój poza okolicą Kładowa, gdzie artylerja bułgarska ostrzeliwała linię kolejową i dworzec kolejowy w Turnu Severin.

Wreszcie urzędowy komunikat bułgarski z dn. 7 bm. brzmi jak następuje:

«Wczoraj, 6 września, o godz. 2 m. 30 pp., po gwałtownych walkach około drugiej linii obronnej na południe od miasta Tutrakan dostał się w nasze ręce ufortyfikowany przyczółek mostowy Tutrakan. Garnizon fortecy skapitulował. Wzięliśmy do niewoli 34, 35, 36, 40, 74, 79, 80 i 84 pułki piechoty, dwa bataliony pułku żandarmerji, oraz 5 pułk haubicowy i 3 pułk ciężkiej artylerji.

Zdobyliśmy całą artylerję forteczną, dużo amunicji, karabinów maszynowych, karabinów i dużo innego materiału wojennego. Dokładna liczba jeńców i zdobyczy zostanie jeszcze ustalona. Dotychczas naliczyliśmy 400 oficerów, w tej liczbie 3 dowódców brygady i 21.000 nieranionych jeńców, dalej co do zdobyczy 2 sztandary i przeszło 10 nowożytnych dział, w których znajdują się 2 baterje skradzione w 1913 r. w mieście Ferdinand. Straty rumuńskie w zabitych i rannych są ogromne. Wielu żołnierzy rumuńskich utopiło się w Dunaju podczas panicznej ucieczki».

Walki na froncie Dobrudży.

Jak donosi «Lok. Anz.»: rumuński komunikat urzędowy o upadku Tutrakanu wspomina, że niemożliwą jest rzeczą, aby Rumunja równocześnie na dwóch frontach prowadziła ofensywę.

Główne natarcie rumuńskie skierowane jest ku Austrii, a na froncie Dunaju Rumunja ograniczy się do defensywy. Plan pochodu rumuńskiego wypracowany był bardzo szczegółowo i obecnie rozwija się zupełnie planowo.

Jak stwierdza «Esti Ujsag», Bułgarzy zajęli już wszystkie miejscowości, które na mocy pokoju bukareszteńskiego odstąpili Rumunji. Połączenia między Tutrakanem i Silistriją są przerwane. Na całym froncie armja bułgarska utrzymała inicjatywę.

Szwajcarskie gazety komunikują, że cała Dobrudża i Bessarabja zostały ogłoszone za okręg działań wojennych.

Władze rumuńskie zarządziły ewakuację licznych miejscowości w nowej Dobrudży. Do Silistriji, Kalarasi i Bukaresztu przybyło przeszło 25,000 uciekinierów. Bułgarskie straże przednie są o 25 km. na północ od Dobricz.

Prezes ministrów bułgarskich, Radosławow; oświadczył korespondentowi «Köln. Ztg.», że szybki pochód Bułgarów w Dobrudży dowodzi ich siły. Czterodniowa zwłoka w wypo-

wiedzeniu wojny Rumunji została wyzyskana do lepszego przygotowania. W sprawie greckiej Radosławow oświadczył, że należy ze spokojem oczekiwać rozwoju wypadków.

Dardanele—dla Rosji.

Z Bernu szwajcarskiego donoszą do «Voss. Zeit.», iż przywódca kadetów Milukow potwierdził rosyjskiemu współpracownikowi gazety szwajcarskiej «Neue Zürcher Zeitung», że Rosji zostało zapewnione posiadanie Dardaneli na mocy umowy, zawartej w początku kwietnia 1915 r. Rosja winna w myśl tej umowy, otrzymać nie tylko samą cieśninę, ale również znaczny pas nadbrzeżny po obu stronach Dardaneli.

Sytuacja w Grecji.

Wiadomości z Grecji w dalszym ciągu noszą tak spreczny charakter, że trudno wyrozumieć na ich podstawie, jakim jest faktyczny stan rzeczy w Grecji. Jedno tylko wydaje się rzeczą pewną, że ta niewyraźna sytuacja z bardzo zaostrożonej staje się coraz bardziej chroniczną.

Korespondent salonicki «Corriere della Sera» stwierdza, że większość greckich oficerów i żołnierzy, jak również żydowskiej i mahometańskiej, a nawet greckiej ludności w Salonikach nie chce mieć nic wspólnego z powstaniem venelistycznym. Próba rewolucjonistów zmobilizowania poborowych z r. 1915 całkowicie się niepowiodła.

Biuro Reutersa zaś donosi z Aten, że Grecja całkowicie uległa koalicji. Anglicy i Francuzi są panami Aten i dążą do całkowitego usunięcia wpływów, szkodliwych dla czwórporozumienia. Pogłoski co do choroby królowa Konstantyna są tak sprzeczne, że nie można sobie stworzyć jasnego wyobrażenia co do jego choroby.

Korespondent innego pisma włoskiego, mianowicie «Secolo», donosi, że odbyły się poważne zamieszki, wywołane przez ślepo oddaną królowi ligę rezerwistów. Rezerwiści siłą sprzeciwiali się aresztowaniu t. zw. niemieckich agentów przez policję koalicyjną. Wskutek tego koalicja upoważniła rząd grecki do aresztowania znajdujących się na listach proskrypcyjnych osób za pośrednictwem greckiej policji.

«Secolo» donosi w dalszym ciągu z Aten, że Zajmis uprzedził komisję venelistyczną, utworzoną w celu organizacji dużego zgromadzenia publicznego, że król Konstantyn nie udzieli audjencji tej komisji, wobec czego złożyła ona swe mandaty.

Rząd grecki postanowił stłumić demonstracje rezerwistów, skierowane przeciwko policji francuskiej.

«Secolo» donosi również, że rząd grecki dotychczas nie powziął żadnej decyzji co do wystąpienia po stronie koalicji. Jako oznaka jednak mającej wkrótce nastąpić decyzji jest uważany zakaz zmiany miejsca zamieszkania przez rezerwistów, jak również nie potwierdzona jeszcze pogłoska co do powołania poborowych za 5 lat.

W Atenach zostało ogłoszone, że Bułgarzy zajmują naogół 6 fortów pogranicznych i wszystkie 11 fortów w Kawalli.

Według «Berl. Tag.» grecki minister wojny zaprzeczył szerzonym przez pisma ateńskie pogłoskom o mającej wkrótce nastąpić częściowej mobilizacji armji greckiej.

«Times» dowiaduje się z Aten, że rząd grecki wynajął parowiec, który ma odwieźć do Kawalli wszystkich Niemców i Austriaków, podlegających wysiedleniu. W liczbie ich znajduje się i głośny baron Schenk.

Prasa włoska śledzi z ogromnym napięciem za rozwojem wypadków w

Grecji, często nie mogąc ukryć tajnej niechęci do Greków. Tak naprzykład «Idea Nazionale» zaopatrzyła angielską wiadomość o tem, że król Konstantyn jest gotów do przyjęcia udziału w wojnie po stronie koalicji, w następujący komentarz. «Czy będzie król Konstantyn sobie tego życzył czy też nie, czy pozostanie on panem sytuacji, czy też dojdzie do władzy Venizelos, zawsze istnieć będą następujące względy:

1) Wobec całkowitego kryzysu w Grecji pod względem moralnym, wojskowym, politycznym i ekonomicznym interwencja z jej strony jest niemożliwa;

2) Pod względem wojskowym nie przyniosłaby ona żadnych korzyści dla koalicji;

3) Pod względem politycznym byłaby o wiele bardziej niedogodna i niebezpieczna;

4) W rezultacie więc nie należy się z nią liczyć, a tem mniej jej pragnąć, o ile jednak ona byłaby zaproponowana, to należałoby ją odrzucić.

Rumunja zwiększa swą flotę.

Z Budapesztu donoszą do «Frankfurter Zeitung», że według gazety «Ttro Rossii», rosyjskie czarnomorskie doki okrętowe otrzymały polecenie od rządu rumuńskiego rozpocząć niezwłocznie budowę 2 okrętów wojennych, pojemności każdy 6000 t. Chodzi mianowicie w tym wypadku o 2 krążowniki dla rumuńskiej floty na Czarnem morzu. Poza tem została rozpoczęta budowa dwóch opancerzonych monitorów dunajskich.

Król Ferdynand rumuński oglądał w tych dniach rumuńską flotę wojenną i fortyfikacje bukareszteńskie.

Gen. Hindenburg na froncie zachodnim.

Według «Voss. Zeit.», szef niemieckiego sztabu generalnego, generał feldmarszałek Hindenburg, znajduje się obecnie na froncie zachodnim.

Opuszczenie Hermanstadu

Najbardziej niemieckie miasto z pośród wielkich miast Siedmiogrodu, Hermanstadt, pisze korespondent «L. N. N.», H. Strobl — zostało zajęte przez Rumunów. Wojska austriacko-węgierskie ustąpiły przed nieprzyjacielem, nacierającym przez przejście Czerwone Wrota. Krótkie potyczki straży tylnych w lasach na górach dookoła miasta przykrywały odwrót. Walka nie naraziła na niebezpieczeństwo starego grodu z jego zacisznymi ulicami i pięknymi, starymi domami mieszczkańskimi. Jest to pociechą w tym smutnym momencie oddawania niemieckiej ziemi, że ten śliczny zakątek dotąd nie poniósł żadnej szkody.

Miasto, które niegdyś było silną fortecą, jedną z najważniejszych na granicy Węgier, obleganą bezskutecznie dwukrotnie przez Turków i bronią bohatercko przez księcia siedmiogrodzkiego, Gabrjela Batorego, tym razem dostało się w ręce przeciwnika bez walki.

Pierwsze patrole rumuńskie szły przez opustoszałe ulice około uniwersytetu Saksonji siedmiogrodzkiej, około archiwum National i niezliczonych kamiennych dowodów zaciętości i bohaterstwa, jak i pilności tego narodu pogranicza.

Na Bałkanach.

Plany rosyjskie na Bałkanach.

«Moskiew. Wiedom.» rozwodzą się szczegółowo na tem, czy Sofja ma być celem nadchodzącej ofensywy ro-

syjskiej na Bałkanie. Korespondent wojenny pisma moskiewskiego usiłuje dowieść, że armja rosyjska powinna iść wzdłuż wybrzeża morskiego, gdzie będzie ona wspierana przez czarnomorską flotę rosyjską i skąd będzie miała najbliższe do Carogrodu. Wymarsz przeciwko Sofji ma być pozostawiony zupełnie Rumunom. Rosjanie sami zrzekają się z góry zaszczytu zajęcia przez nich stolicy Bułgarii, bo dla nich ważniejszym jest zajęcie Carogrodu.

Francja.

Narada w sprawie amunicji.

W ub. poniedziałek wiecz. przybyli do Paryża Lloyd George i Montagu, którzy we wtorek konferowali ze swymi francuskimi kolegami: ministrem wojny gen. Roques i podsekretarzem stanu do spraw amunicji Thomasem.

Narady te były poświęcone zbadaniu potrzeb artylerji wojsk koalicyjnych i wytwórczości amunicji w Anglii i Francji.

Narady te odbywały się w ministerjum wojny pod przewodnictwem generała Roques.

Przyjmowali w nich udział oprócz ministrów generałowie i inni wyżsi oficerowie obydwóch armji, jak również technicy i tylko co przybyli z nad frontu oficerowie.

Francuski podsekretarz stanu do spraw amunicji, Albert Thomas, udzielił niedawno korespondentowi pisma norweskiego «Christiania Aftenposten» następujących danych co do francuskiej wytwórczości na polu amunicji. Według tych danych, obecnie we francuskich fabrykach amunicji pracuje 1,200,000 robotni., czwartą część których stanowią kobiety. Lloyd George podawał niedawno podobne liczby co do wytwórczości amunicji w Anglii.

Anglja.

Agitacja przeciw Holandji.

Londyński korespondent «Nieuwe Rotterd. Courant» donosi, że tygodnik «John Bull» w artykule wstępnym komunikuje o plakatach, rozlepionych po całym Londynie, z następującą odezwą:

«Holendrom trzeba niedwuznacznie wypowiedzieć nasz pogląd! Holendrzy muszą z nami współdziałać. Powiedźcie Holendrom, by przestali zaopatrywać w żywność Niemców i by wreszcie jasno się wypowiedzieli z kim trzymają!»

Korespondent dodaje, że treść odezwy podaje tylko połowicznie i że nie przywiązuje do niej żadnej wagi.

«Daily Chronicle» w artykule wstępnym broni Holandję od zarzutu zaopatrywania Niemców w żywność. Holendrzy sprzedają swe towary Niemcom, ponieważ otrzymują od nich dobrą cenę. Jeśli Anglja zapłaci więcej niż Niemcy, to Holendrzy sprzedadzą towar Anglii.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE.

Kurs pieniężny w Ob. Ost.

Kurs urzędowy 1 rb. = 1,90 marek.
Kurs rubla w operacjach bankowych:
100 rb. = 190 marek (proponowano)
100 rb. = 194 marek (sprzedawano)
Stopa procentowa kasy pożyczkowej 6 1/2%.

ROZPORZĄDZENIE.

Interesy wymiany rubli podejmować mogą wszystkie banki, kasy oszczędnościowe i

kantory wymiany tylko według kursów, które mają być codziennie ogłaszane w gazetach przez koncesjonowane niemieckie urzędy bankowe.

Kto sprzedaje ruble po kursie wyższym, albo kto skupuje ruble po kursie niższym, karany będzie grzywnami do 30.000 mk. Przytem można zasądzić także na więzienie aż do lat 3.

Rozporządzenie staje się prawomocnem w dniu jego ogłoszenia.

Główna kwatera, d. 5. 6. 1916.

Głównodowodzący na Wschodzie
von HINDENBURG,
Generał-feldmarszałek.

Sprostowanie.

Do ogłoszenia o piątej pożyczce wojennej w № 180 «Dziennika» wkrały się następujące błędy.

1) Do punktu 4. Przydzielenie, na końcu dodać należy:

«Do sztuk na 1,000 marek i więcej zarówno na Asygnacje skarbowe, jak i na Pożyczkę Rzeszy na żądanie wydawane będą przez Dyрекcję Banku kwity tymczasowe, o zamianie których na ostateczne papiery nastąpi później publiczne obwieszczenie. Sztuki poniżej 1000 marek, które nie będą miały kwitów tymczasowych, będą o ile można, najspieszniej wygotowane i prawdopodobnie wydane w lutym n. roku».

2) Przykład w punkcie 6 powinien tak brzmieć:

Przykład: Od ceny kupna pod liczbą 3 podanej odlicza się zatem:

I. Przy płaconiu na Pożyczkę Rzeszy	a) aż do 30 wrz.	b) w dn. 18paźdz.	c) w dn. 24listop.
5 1/2% proc. od sztuki za	180 dni	162 dni	126 dni
=	2,50 1/2%	2,25 1/2%	1,75 1/2%
Suma rzeczywiście zapłaconej w całości tylko za	95,50 1/2%	95,75 1/2%	96,25 1/2%
Suma rzeczywistej zapłaty wynosi zatem tylko	95,30 1/2%	95,55 1/2%	96,05 1/2%

II. Przy płaconiu na Asygn. skarb. Rzeszy	a) aż do 30 wrz.	b) w dn. 18paźdz.	c) w dn. 24listop.
4 1/2% procentu od sztuki za	90 dni	72 dni	36 dni
=	1,12 1/2%	0,90 1/2%	0,45 1/2%
Suma rzeczywistej zapłaty wynosi zatem tylko	93,87 1/2%	94,10 1/2%	94,55 1/2%

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Dziś: Mikołaja.
Jutro: Prota i Jacka.
Pojutrze: Imienia NMP.
Wschód słońca—o g. 5 m. 45.
Zachód słońca—o g. 6 m. 00.

Z WILNA.

— **Przypominamy**, że dziś od 12—9 odbędzie się loterja fantowa w Cieletniku w cukierni Bronisława na rzecz Tow. Caritas. Towarzystwo, którego owocna praca na utrzymanie sierot, szkół i t. p. żywi niepłoną nadzieją, że tak ofiarny zawsze, gdy chodzi o sprawy społeczne ogół, zechce i na ten raz przyjść z pomocą, biorąc jak najliczniejszy udział w rozlosowaniu. Organizatorowie loterji ze swej strony postarali się o jaknajróżnorodniejszy dobór fantów.

— **Biuro Zw. lokatorów** tymczasowo mieści się w d. № 40 przy ul. Zawalnej (Kantor sprzedazy gazet). Osoby, które pragną przystąpić do Związku, mogą w sprawie zapisu zwracać się do biura codz. w godz. 11—1 pp.

— **Nowy oddział straży ogniowej.** «Wiln. Ztg.» donosi, że na Śnipliskach został otwarty nowy oddział straży ogniowej. Nowy oddział mieści się przy ul. Kalwaryjskiej № 71 i składa się z wachmistrza oraz 5 strażaków. Z powodu braku wody do gaszenia ognia przy śnipliskim od-

dziale straży zbudowano zbiornik na 2000 wiader wody.

— **Przedstawienia amatorskie w sali b. klubu Poleskiego.** Ruchliwe polskie Stowarzyszenie Rzemieślnicze, prowadzące tanią kuchnię przy ul. Zawalnej, urządza dziś, w niedzielę, w sali b. klubu Poleskiego, wieczór dramatyczno-muzyczny, na program którego się złożą: 3-aktowa komedia hr. A. Fredry p. t. «Mentor» oraz produkcje chóru pod dyr. p. Wyleżyńskiego. Zespół dramatyczny, jako też chór składają się przeważnie ze słuchaczy kursów rzemieślniczych.

Cena miejsc dostępne, mianowicie od 20 fen. do 5 mk.

Początek widowiska o g. 6 wiecz. — **„Lutnia” w ogrodzie po-Bernardyńskim.**

Dziś ostatnie przedstawienie w teatrze letnim. Wystawioną zostanie wyborna komedia Al. hr. Fredry «Zemsta za mur graniczny». Autor w komedji tej wskrzesza szczery humor staropolski, werwę i dowcip, dając typy ujęte po mistrzowsku z nadzwyczajną dokładnością i prawdą.

Ze względu na ostatnie pożegnalne widowisko, publiczność wileńska bezwzględnie wypełni widownię teatru letniego.

Początek punktualnie o g. 6 i pół wiecz. Koniec o g. 9-ej.

Kasa czynną jest przez dzień cały od g. 12 po południu.

— Komendantura Milicji Miejskiej prosi następujące osoby o zgłoszenie się we własnym interesie do Komendatury Milicji Miejskiej Dominikańska 3: Maciejunas Jadwiga, Kulis Piotr, Suchocka Helena, Dziewiatin Emilia, Bielawski Piotr, Mazn Franciszek, Popławska Józefa, Łozicka, Kraus Marta, Kuleszo Apolinary, Rohtz K., Sikorski, Matulajtis, Dowgoisz Tekla, Kozalewicz Fr., Cybulski Ignacy, Dzierkowska, Kurowska Emilia, Bujnicka Wiktorja, Zikiewicz Elżbieta, Karpowicz Zofja, Malecki Michał, Zacharewicz, Rusiecka, Wysocki, Matusewicz, Tackiewicz Wincenty, Römer Marja, Rzańska Helena, Pławski Mateusz, Babowkin A., Zaleska Władysława, Norkowska Józefa, Mozolewski B., Stakeliun W., Griszkievicz P., Aleksandrowicz, Zinkiewicz, Tomaszewska, Piktunis S., Petrowicz, Songin K., Muśnicka, Tołkaczow, Kutorga, Brzozowski, Szepietis, Kruszewski, Tomaszewicz, Kissel, Nowicki, Bujalski, Felczenko, Dr. Sumorok, Małachowska, której mąż jest stolarzem i pracuje w Kozłowej Rudzie, gub. Suwalskiej.

— Znalezione paszporty. W oddziale paszportowego biura przy ul. Portowej są do odebrania następujące znalezione paszporty: Wilno № 41526 Urszula Iwaniewicz, » № 45990 Marjanna Mazel, » № 42123 Michał Szeman, » № 101280 Zofja Józefowicz.

— Nadesłane dniadze. Na imię «Annie Stracuniński, Ascunava» (prawdopodobnie Anny Stracunińskiej ul. Arsenalska) nadesłane zostały pieniądze z Ameryki. Po pieniądze te Stracunińska winna się zgłosić do «Polsk. T-wa Pomocy Ofiarom Wojny», ul. Zawalnej № 2.

— Z okna 2-go piętra. Onegdaj w d. № 7 przy ul. Bakszta 11-letnia Jadzia de Clary, przechyliła się przez parapet okna tak niefortunnie, iż spadła z wysokości 2-go piętra na bruk, doznając silnych uszkodzeń całego ciała. Opatrzyła ją Pogotowie. (o)

— Niedoreczone listy. Irena Topczewska, Ziebe Ebstein, Chane Zipkin, Berta Fisch, Amelja Karczewska, Ch. Żeltowski, Anna Sprezuk, Anna Kolaszewska, Selik Orzechowski, Herz Lewin, Rachil Baltypski, A. Prószczyńska, Josse Filipowicz, Izig Kretzmer, Paulina Wilkowska, A. Karkliński, Isaak Scher, Tanja Bernisohn, Helene Mikstrowicz, Telegram z Królewca z kliniki dla nerwowych dla Kavana.

OFIARY

złożone w administracji «Dziennika Wileńskiego»:

Na pomnik śp. ks. Prałata Jana Kurozewskiego. Szumska Kazimiera 1 m., z L. Z. Szerejkiszek 3 m.

Do rozporządzenia J. E. ks. Administratora Michalkiewicza.

Ks. Żarnowski Piotr 10 m., Markowska Marja 1 m., L. Z. z Szerejkiszek 3 m., Szumska Kazimiera 1 m.

Na kuchnie ludowe: Dobrowolska Marja m.

Kino-teatr
„REPOS”
 ul. Trocka № 2.

PIERWSZY RAZ w WILNIE urozmaicony program długości 3000 metrów.
„Dzień sądu ostatecznego” kryminalny dramat w 4 aktach zgrany przez artystów królewskiego teatru w Kopenhadze, z udziałem słynnego dedektywa Lékoka, i dużo innych wesołych obrazów. — Początek o godz. 1-szej. — Ceny niższe do godz. 5-tej. — Nadpisy są czytane w języku polskim.

DOM HANDLOWY
L. Załkinds
 Wilno, Wielka 67.
OBUWIA
 wielka ilość
 z rabatem do 30%

Wypłata wygranej zagwarantowana przez państwo.

Zapowiedź szczęścia.
 Podczas rozpoczynającej się wkrótce 348 Hamburgskiej loterii państwowej może każdy przy pomocy niedużego nakładu pieniędzy dojść do dobrobytu. 56,020 z pomiędzy 100,000 losów, podlegających ciągnięciu, a więc więcej niż połowa napewno wygra.
 W najszcześniejszym wypadku można nawet na jeden jedyny los wygrać

MILJON MAREK.
 Loteria zawiera specjalnie główne wygrane i premje.

Mk. 500,000	Mk. 80,000
„ 300,000	„ 70,000
„ 200,000	„ 60,000
„ 100,000	„ 50,000
„ 90,000	„ 40,000

jak również wielką liczbę wygranych po 30,000, 20,000, 15,000, 10,000, 8,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,000 marek etc.
 Ogólna suma wygranych, która zostanie wylosowana w ciągu 7 ciągnięć loterii, sięga liczby
Trzynastu milionów 731.000 marek.
 Cena urzędowa oryginalnego losu na pierwsze ciągnięcia wynosi tylko
1,25 mk. 2,50 mk. 5 mk. 10 mk.
 za 1/8 l. za 1/4 l. za 1/2 l. za 1 los.

Wobec tak małego wydatku, proponowanych zaś niezwykle pomyślnych widoków wygranej, każdy winien zapewnić sobie udział przez natychmiastowe wysłanie należności przekazem pocztowym.
 Dokładny wykaz wygranych oraz program następných ciągnięć jest widoczny z urzędowego planu, który będzie załączony do każdego obstalowanego losu, na życzenie zaś może być wysłany i przedtem gratis. Urzędowa lista losowania zostanie rozesłana natychmiast po ciągnięciu. **Natychmiastowa wypłata wygranych pieniędzy zagwarantowana przez państwo Hamburg.**
 Kto chce przyjąć udział w zbliżającym się ciągnięciu, winien propozycję co do tego niezwłocznie, najpóźniej do 22 września wysłać do **Aug. Klein,** koncesjonowanej przez państwo głównej kolektory loterii,
HAMBURG 36, Büschstr. 7 G.

Dziś wielka loteria fantowa w Cieletniku
 na rzeoz
T-wa „CARITAS”.

PAPIERY PROCENTOWE I KUPONY
 a także cenności kupuje. Józef Kędzierski, Bonifaterska (Siemionowska) 2-2 910

NAKLADEM KSIĘGARNI J. ZAPAŚNIK
 wyszedł z druku
Krótki przewodnik
III-go Zakonu Św. Franciszka
Z ASSYŻU
 przez X. L. Ż.
Cena 60 fen.
DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH.

Tanio, bo z potrzeby, sprzedawca (może służyć do kościoła), dywan pluszowy, maszyna «Singer», fortepjan. Wszystko w dobrym stanie. Ul. S-to Filipka (daw. S-to Jakóbska) 17-19 od 11 do 4. 884

KASZA ORKISZOWA
WA 88 f.,
JĘCZMIENNA od 60 f.,
PĘCZAK od 50 fen., GROCH
WYBOROWY 70 f., DROBNY
50 fen. do nabycia w sklepie
„Solidarność”,
Portowa 6. 832

Poszukuje się na wieś ochmi-strzynie, znająca się na hodowli ptactwa i na prowadzeniu mlecznej gospodarki. Wymagalna znajomość niemieckiego języka. Listownie zgłaszać się: p. Suwałki, maj. Kukow. Gutsverwaltung Kukowo, Suwałki. 947

2 mieszkania, każde po 8 pokoi, z elektrycznością, do wynajęcia. Dowiedzieć się: Wielka 35-4, od 2-4. 945

Froebrowski oddział
 przy szkole **S. ŚWIDA**
 Jagiellońska № 9. 938

Młynarz z praktyką 30-letnią, obeznan z wyższym i niższym młynarstwem, był obermylermonter. Posiada chlubne świadectwa, poszukuje posady. Adres: Wilno, Nowy Świat 14-2. 825

Dla szkół i ochron.
K. ROŻNOWSKI,
 ul. Końska Nr. 10,
 poleca kajety po 3 rb. za setkę i inne materiały piśmienne po cenie hurtowej. 937

ODDZIAŁ DZIECIĘCY
 Domu Handlowego

L. ZAŁKINDA,
 Wilno, Wielka Nr. 67,
 poleca w wielkim wyborze dla dziewczynek i chłopców: paltka, kostjumy, sukienki, czapeczki, zabawki dziecięce i t. p. po cenach umiarkowanych. 944

Introligator B. Aleksandrowicz Tatarska II, przyjmuje roboty w zakresie fachu wchodzące. 924

Mieszkania 5 pokoi z wygodami, I-sza Portowa № 6-b; 4 pokoje Łukiszki, kolonja Montwiła, d. Zasztowta. 924

DRUKARNIA
Ks. A. RUTKOWSKIEGO
 WILNO, ul. Botaniczna Nr. 7.
 Przyjmuje wszelkie obstalunki w zakresie drukarstwa wchodzące, jako to:
 Czasopisma, sprawozdania, broszury, cenniki, dzieła, cyrkularze, adresy, etykiety, rachunki, kwitariusze, bilety wizytowe, koperty, tabele, blankiety, klepsydry i t. d.
 Wykończenie staranne.
 Ceny umiarkowane.

943 **ZARZĄD**
WILEŃSKIEGO STOWARZYSZENIA
POŻYCZKOWO - OSZCZĘDNOŚCIOWEGO
ZAWALNA 60.
Asekuruje bilety loteryjne II emisji od wylosowania 1/14 września 1916 r., dyskontuje kupony i wydaje pożyczki pod zastaw papierów procentowych.

Po dokonany podziale
firmy „ROŻNOWSKI i HAJEL”,
otworzyłam własny skład hurtowy
 papieru do opakowania, torebek, szpagatu, kajetów i artykułów biurowych
p. f. Jadwiga Hajel,
 Miljonowa 3, róg zauł. Policyjnego, naprzeciw b. Klubu Szlacheckiego. 808

Skład Wil. T-wa Rolniczego, Zawalna 9,
poleca:

Narzędzia rolnicze, lejce, postronki, łańcuchy, kłódki, smary do maszyn i kół, piły poprzeczne, pilniki trójkątne i płaskie, gwoździe, hufnale, oraz **węgiel kowalski.** 833

ZASZCZYCENI UZNANIEM JEGO ŚWIĄTOBLIWOŚCI PAPIEŻA PIUSA X.
4 złote medale i inne nagrody.
 Artystyczne wykonanie fotografii, portretów, grup i t. p. w zakładzie i **na wyjazd.**
Nadworni fotogr. szacha perskiego Br. BUTKOWSCY, Wilno, Bazyljaska 5.
Fotoemalowe broszki, spinki etc. Wszelkie nowości 865

Wyszedł z druku
dokładna kleszonkowa
TABELA
 Cena 15 fen.
Zamiana
Marek
na Ruble.
 100 Mk. = rb. 52,63,16 k.
 i odwrotnie, rubli na marki, ułożył i wydał W. WUTKE.
 Do nabycia we wszystkich księgarniach, sklepach materiałów piśmiennych i dewocyjnych, kooperatywach, oraz kioskach. — Hurtowa sprzedaż u wydawcy, zauł. Bernardyński Nr. 19-1.

1000
nowych żel. tacek po 21 m. — p. St.
Motyki około 3 1/2 kg. 2,50 m. — p. St.
Szpadle № 3 0,58 m. — p. St.
Łopaty № 3 lub № 5 0,62 m. p. St.
Piły do drzewa 1200 m/m. dług. 2,20 m. p. St.
Piły stolar. 900 m/m. dług. 1,50 m. p. St.
 Wszelkie nowe materiały bez braków, narzędzie rozmaitego rodzaju, maszyny, windy, pompy etc.
REZERWOARY.
NOSKOWSKI & JELTSCH
 KRÓLEWIEC, Kantstr. 2.
 Adr. tel. Baubedarf Königsbergpr. 930

Pokoje umeblowane do wynajęcia na doby i miesięcznie ze wszelkimi wygodami. Wileńska 25-3. 856

Opal wyborowy bierwionami i szczerpanym wyjątkowo suchy. Kasztanowa 3-9, od g. 10-12. 930

ZNANE PAPIEROSY
„Golf”,
„Polo”
„Ala”
 po 30 fen. za 10 sztuk.
Doskonały gatunek tych papierosów pozostał nie zmieniony.
Żądajcie we wszystkich tytoniowych sklepach.
Fabryka tytoniu
„J. L. SZERESZEWSKI” A. T.
Grodno. 939

Służąca Średniego wzrostu chce kupić niedrogo palto zimowe, używane, z wełnianego pluszu, półdługie. Oferty w Administracji dla M. W. 833

Opieki nad mieszkaniem bezpłatnie poszukują dwie kobiety przyzwyczajone w Sekretarjacie Polsk. T-wa Pomocy Ofiarom Wojny. Zawalna 2. 909

Mieszkania o 4 i 6 pok. z elektr. światłem, łazienka, pokój dla służby, spiżarnia, weterklozet i in. wygody, piec Godlewskiego do drzewa, węgla lub torfu. W. Pohulanka 31-a (w pobliżu cerkwi) za 1/2 normalnych cen do wynajęcia. Tamże suterena—dwa pokoje z kuchnią i elektrycznym oświetleniem do wynajęcia niedrogo. Gospodarz w domu do godz. 10-ej rano i od 3-5 po poł. 909

Kupuję cenności, perły i drogie kamienie, antyki i sztuczne zęby. Płać najwyższe ceny. Tatarska 20-17. 941